

Enheten för naturvård

Stångberget SE0110331

Bevarandeplan för Natura 2000-område

(enligt 17 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.)

Inledning

Bevarandeplanen är det dokument som beskriver vilka mål som ska uppnås i bevarandet av ett Natura 2000-område och som anger vilka bevarandeåtgärder som planeras. I bevarandeplanen beskrivs vilka förutsättningar som krävs för att de utpekade arterna och livsmiljöerna ska upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus. Det har betydelse för tillämpningen av regelverket om Natura 2000-områden.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44920-2016

Namn	Stångberget	Areal	3,6 ha
Natura 2000-kod	SE0110331		
Kommun	Södertälje		
Bevarandeplan fastställd av Länsstyrelsen	2007-02-05		
Bevarandeplan reviderad av Länsstyrelsen	2016-12-20		
Områdestyp och status	SAC-område enligt art- och habitatdirektivet		
Ägarförhållanden	Kommunalt		

Ingående livsmiljöer enligt art- och habitatdirektivet

Tabell 1. Livsmiljöer.

Livsmiljökod	Livsmiljöns namn	Areal (ha)	Andel (%)
8220	Silikatbranter	0,7	19
9010	*Taiga	2,7	75

* Prioriterad livsmiljö – bevarandet bedöms ha hög prioritet inom EU.

Ingående arter enligt art- och habitatdirektivet

Natura 2000-arter är arter som finns upptagna i bilaga 2 till EU:s art- och habitatdirektiv och skyddas därmed av Natura 2000-reglerna. I denna bevarandeplan nämns andra arter än de som är skyddade av Natura 2000-reglerna. Dessa arter har inte samma lagliga skydd såsom eventuella Natura 2000-arter.

Tabell 2. Arter.

Artens kod	Svenskt namn	Vetenskapligt namn
Inga Natura 2000-arter finns rapporterade från området.		

Bevarandesyfte för Stångberget

Bevarandesyftet och beskrivningen av livsmiljöer nedan utgör den beskrivning som ska upprättas i enlighet med 17 § förordningen om områdesskydd m.m. (FOM). Tillsammans med bevarandemål och bevarandeåtgärder i denna plan utgör de underlag som visar hur myndigheterna behöver arbeta för att motsvara kraven i 16 § FOM.

Det övergripande syftet med Natura 2000-området är att bidra till att upprätthålla en gynnsam bevarandestatus för de i området utpekade livsmiljöerna.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44920-2016

Stångbergets prioriterade bevarandevärde och huvudsakliga motiv för utpekande är livsmiljön silikatbranter (8220). Livsmiljön silikatbranter hittar man i Stockholms län främst i skärgården och Södertörns sprickdalslandskap där också Stångberget ligger. En tredjedel av de silikatbranter som utpekats i Natura 2000-områden i länet finns, liksom Stångberget, i Södertälje kommun. Två Natura 2000-områden med silikatbranter finns ca 15 kilometer från Stångberget.

Inom en sjukilometersradie kring Stångberget finns fem reservat och utöver dessa också tre biotopskydds- och/eller natura 2000-områden.

Områdets värden bedöms utvecklas bäst utan skötsel, varför inga skötselåtgärder prioriterats för området.

Bevarandemål för Stångberget

Silikatbranter (8220)

- Arealen silikatbranter ska bibehållas.
- Igenväxningsvegetation ska inte förekomma eller finnas endast i begränsad omfattning.
- För livsmiljön typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

***Taiga (9010)**

- Arealen taiga ska bibehållas.
- Skogen ska ha en varierad åldersstruktur och artsammansättning med en tämligen allmän till riklig förekomst gamla och grova träd samt död ved i olika former och nedbrytningsstadier.
- Det ska finnas ett måttligt till påtagligt inslag av lövträd (speciellt gamla och/eller grova träd), i detta område främst asp men även oxel, rönn och björk.
- Området ska påverkas av störningar, exempelvis i form av stormfällningar, insektsangrepp och brand.
- Kontinuerlig förekomst av tall och gran ska upprätthållas.
- För livsmiljön typiska arter ska ha goda förutsättningar att finnas i livskraftiga bestånd.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Stångberget är beläget i Södertälje kommun och utgörs ett 35 meter högt bergsmassiv som omfattar 4,0 hektar. Området är beläget utmed inloppet till Södertälje, med en hänförande utsikt över Hallsfjärden. Enligt häradskartan från 1901 nyttjades området för skogsbruk vid denna tidpunkt. Huruvida området dessutom nyttjades för skogsbete framgår inte, men på grund av de speciella topografiska förhållandena så är det rimligt betesdjur inte har hållits här.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44920-2016

Stångberget är sedan 1997 klassat som biotopskyddsområde och avsattes i syfte att bevara det urskogsartade barrskogsbeståndet.

Trädskiktet domineras av tall och gran men även björk, ek, rönn, oxel och asp. En del av tallarna har s.k. pansarbark och bör kunna vara ca 150-200 år gamla. Död ved förekommer inom området förhållandevis rikligt, och på sikt kommer vedinsekter gynnas ännu mer av den döda veden. Buskskiktet utgörs av en, slån och nypon. I fältskiktet påträffas tuvtåtel, kruståtel, ljung, gråfibbla, gullris och bergsyra.

I och med att det finns förhållandevis rikligt med död ved så har kryptogamer goda betingelser. Gammelgranslav förekommer på flera granar. Bottenskiktet utgörs annars av renlavar, vägg- och björnmossor. På de silikatrika bergsytorna är trädskiktet glest med tall, björk och spridda rönnar. Fältskiktet utgörs här av bergsyra och gråfibbla. Fågellivet är typiskt för tallhällmarker och här förekommer spillkråka, dubbeltrast, svartmes, tofsmes och kungsfågel. Spår av vildsvin finns inom området.

Beskrivning av livsmiljöer

Silikatbranter (8220)

Livsmiljön utgörs av klippvegetation på silikatrika bergssluttningar och finns på två platser inom objektet. Genomgående har tall under senare år etablerat sig inom habitatet i mindre svackor där det finns ett jordtäckte. Detta gör att tallen till viss del växer långt ut på bergsbranterna. Kärleväxter som förekommer i habitatet är kruståtel, gråfibbla, gullris, tulkört, tjärblomster, ekorrbar, ljung, getrams, johannesört, kärleksört och bergsyra.

***Taiga (9010)**

Delar av Natura 2000-området utgörs av nästintill opåverkad naturlig, gammal boreal barrskog. Med naturliga, gamla skogar menas skogar som bibehållit en stor del av den naturliga skogens artsammansättning, åldersvariation och ekologiska funktion. Lågor och annan död ved (torrakor) finns spridda i objektet. Stångberget är ett exempel på västlig taiga innehållande stora biologiska kvalitéer. Förekomsten av död ved gör att området är mycket värdefullt för lavar, mossor och insekter.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt

Eftersom området är skyddat som biotopskyddsområde, där arbetsföretag som kan skada naturmiljön inte får utföras, finns ingen uppenbar hotbild för området.

En komplett lista är inte möjlig att upprätta. Här listas ett urval hot som i det här området bedömts mest relevanta.

BEVARANDEPLAN

Datum
2016-12-20

Beteckning
511-44920-2016

Silikatbranter (8220)

- Bergtäkt.
- Substratet är känsligt för slitage från t.ex. friluftsliv (bergsklättring).
- Luftföroreningar från båttrafik.

*Taiga (9010)

- Transporter inom området.
- Skogsbilvägar i anslutning till objektet kan medföra att hydrologin i förändras.
- Brist på bränder ger minskad mängd nybränd ved och mark, som är ett hot för många brandberoende arter, samt kan ge en tillväxt av humuslagret med efterföljande vegetationsförändringar.
- Viltbete hindrar lövföryngringen.

Bevarandeåtgärder med tidsplan**Gällande regler**

Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken (MB) krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område som har förtecknats enligt 7 kap 27 § MB. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändig för skötseln och förvaltningen av området. Alla Sveriges Natura 2000-områden utgör dessutom riksintressen (enligt 4 kap MB), vilka ska beaktas vid prövning av ärenden och planläggning.

Området är skyddat som biotopskyddsområde enligt 7 kap 11 § MB. Inom området får inte bedrivas verksamhet eller vidtas åtgärder som kan skada naturmiljön.

Strandskydd gäller enligt 7 kap 13-18 §§ MB inom hela Natura 2000-området. Inom strandskyddat område är viss typ av exploatering förbjuden, t.ex. uppförande av ny byggnad. Undantag från förbudet gäller t.ex. byggnader som behövs för de areella näringarna och som måste finnas inom strandskyddat område.

Behov av ytterligare reglering

Det finns inget behov av ytterligare reglering.

BEVARANDEPLANDatum
2016-12-20Beteckning
511-44920-2016

Tabell 3. Förslag till skötselåtgärder som komplement till vad som gäller i beslut om biotopskyddsområde för Stångberget.

Livsmiljö/art	Åtgärd	Tidsplan
Hela området	Ingen åtgärd	

Bevarandetillstånd i dag

Tabell 4. Bevarandetillstånd hos ingående livsmiljöer.

Livsmiljö/art	Bevarandetillstånd
Silikatbranter (8220)	Gynnsamt.
*Taiga (9010)	Gynnsamt.

Inventeringar i området och andra referenser

Artdatabanken, lista med rödlistade arter.

Länsstyrelsen i Stockholms län, 1983. Naturvårdsprogram för Stockholms län.

Södertälje kommun. *Naturkatalogen*.

Skogsvårdsstyrelsen. *Nyckelbiotopsinventering*. 1997.

BEVARANDEPLAN**Datum**
2016-12-20**Beteckning**
511-44920-2016**Karta**

Livsmiljöernas sifferkoder i kartan och dokumentet är korrekta liksom namnen i dokumentet. Livsmiljöernas namn i kartan kan dock vara felaktiga.

